

AVRASYA ZİRVESİ

ULUSLARARASI AVRASYA
İŞLETME BİLİMLERİ VE EKONOMİ
KONGRESİ

30 Kasım - 2 Aralık 2018
ANKARA

ÖZET KİTABI

Editörler
DR. EdA Rukiye DÖNBAK
RAHMAT ULLAH

-2018-

ISBN 978-605-7923-46-2

KONGRE ÖZET KİTABI

ULUSLARARASI AVRASYA İŞLETME BİLİMLERİ VE EKONOMİ KONGRESİ

30 Kasım-2 Aralık 2018

Ankara

Editör

Dr. Eda Rukiye DÖNBAK

Rahmat ULLAH

İKSAD YAYINEVİ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI:

2014/31220) TÜRKİYE
TR: +90 342 606 06 75 USA: +1 631 685 0 853

E-mail: info@iksad.com

www.iksad.org.tr www.iksadkongre.org

Bu kitabın tüm hakları İKSAD Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.

Iksad Publications - 2018©

Yayın Tarihi: 15.12.2018

ISBN – 978-605-7923-46-2

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

ULUSLARARASI AVRASYA İŞLETME BİLİMLERİ VE EKONOMİ KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

30 Kasım-2 Aralık 2018, Ankara

DÜZENLEYEN KURUMLAR

İKSAD- İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Derneği

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. Mustafa TALAS

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

MUSTAFA LATİF EMEK

GENEL KOORDİNATÖR

Rahmat ULLAH

YABANCI KONUŞMACILAR

ДАРЬЯ АЛЕЕКСЕВА -Moldova

ELMAN IBISHOV - Azerbaycan

FARHAD MIKAYILOV – Rusya

RAMİZ HASANOV-Azerbaycan

ТАҒАТАРОВА ЖИДЕ ӘЛІМҚЫЗЫ - Kazakistan

АЖИГАЛИЕВА ГУЛЗИРА-Kazakistan

НАЗЫМОВА ЗАУЗА- Kazakistan

Akbar VALADBIGI- Iran

Shahab GHOBADI-Iran

BAGIRZADEH MURAD MANAF OGLU

KONGRE DİLLERİ

Türkçe, İngilizce, Arapça, Rusça

2. ULUSLARARASI AVRASYA ZİRVESİ

DR. ABDULHAMİT ŞUAYB	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. A.S. KİSTAUBAYEVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ABDULHALİM AYDIN	FIRAT ÜNİVERSİTESİ
DR. ABDİKALIK KUNİMJAN	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ABDİGAPPAR MAVLYANOV	KYRGYZSTAN NATIONAL ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET KULAŞ	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR AHMED LİD	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET MAZLUM	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET ULUSOY	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. AİOMİ KITAGAVA	TOHOKU ÜNİVERSİTESİ
DR. AKİRA HIBIKI	TOHOKU ÜNİVERSİTESİ
DR. AKMARAL S. SYRGAKBAYEVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALİ EROL	EGE ÜNİVERSİTESİ
DR. ALİ RIZA GÜL	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALİA R. MASALİMOVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALLA A. TIMOFEVA	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALMA T. AKAJANOVA	ABAY KAZAK MİLLİ PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AMANBAY MOLDİBAEV	TARAZ DEVLET PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ANATOLİY LOGİNOV	UKRAYNA ŞEVÇENKO LUGAN MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ARMAĞAN KONAK	MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
DR. ARZU ÖZMERDİVANLI	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
DR. ARZU TUNCER	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
DR. ASLI GÜLER	ORDU ÜNİVERSİTESİ
DR. A.S. KİDİRŞAYEV	MAKHAMBET U. BATI KAZAKİSTAN DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. ATIF MUHAMMED EL EKRET	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. AYLAKAŞOĞLU	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AYSLU B. SARSEKENOVA	ORLEU MİLLİ KALKINMA ENSTİTÜSÜ
DR. AYŞE ATAY	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
DR. AYTEN ER	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AYŞE YANARDAĞ	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
DR. BAHİT KULBAEVA	S.BAYBEŞEV AKTOBE ÜNİVERSİTESİ
DR. BAKİT OSPANOVA	H.AHMET YESEVİ ULUSLARARASI KAZAK-TÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. BARIŞ YILDIZ	GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
DR. BAZARHAN İMANGALİYEVA	K.ZHUBANOV AKTOBE DEVLET BÖLGE ÜNİVERSİTESİ
DR. BEKİR BULUÇ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BEKZHAN B. MEYRBAEV	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BELGİN AYDINTAN	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BERRİN GÜZEL	ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
DR. B.K.ZAYADAN	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BİROL YILDIRIM	KASTAMONU ÜNİ
DR. BOTAGUL TURGUNBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. CANAN GAMZE BAL	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
DR. CANER KARAVİT	MİMAR SİNAN ÜNİVERSİTESİ
DR. CHOLPON TOKTOSUNOVA	RASULBEKOV KIRGIZ EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. CİHAN SEÇİLMİŞ	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

DR. CYNTHIA CORREA	SAO PAULO ÜNİVERSİTESİ
DR. COŞKUN ERDAĞ	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. D.K.TÖLEGENOVA	MAKHAMBET U. BATI KAZAKİSTAN DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. DİNARAKHAN TURSUNALİEVA	RASULBEKOV KIRGIZ EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. DURSUN KÖSE	MEHMET AKİF ERSOYÜNİVERSİTESİ
DR. DZHAKİPBEK A. ALTAEV	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR.EBRU GÜHER	OSMANIYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
DR. EDA DİNERİ	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
DR. EDİZ GÜRİPEK	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
DR. ELBEYİ PELİT	AFYONKOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
DR. ELENA BELİK VENIAMINOVNA	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. EMİN ARSLAN	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
DR. ENGİN KANBUR	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
DR. ERDİNÇ ŞAHİNÖZ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. ERKAN ALSU	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. EŞREF SAVAŞ BAŞCI	HİTİT ÜNİVERSİTESİ
DR. FATİH TÜRKMEN	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
DR. FATMA FEHİME AYDIN	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. FUNDA BUGAN	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. F. ZİŞAN KARA	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. GEORGE RUDIC	MONTREAL PEDAGOJİ ENSTİTÜSÜ
DR. G.I. ERNAZAROVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. GULMİRA ABDİRASULOVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. GHULAM DASTGEER	PAKİSTAN AIR UNİVERSİTY
DR. GULŞAT ŞUGAYEVA	DOSMUKHAMEDOV ATYRAU DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. GUZEL SADYKOVA	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
DR. GÜLAY KARAMAN	BARTIN ÜNİVERSİTESİ
DR. GÜLCAN AVŞİN GÜNEŞ	BARTIN ÜNİVERSİTESİ
DR. HACER ARSLAN KALAY	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. HACER MUTLU DANACI	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. HACI YUNUS TAŞ	YALOVA ÜNİVERSİTESİ
DR. HASAN COŞKUN	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
DR. HASAN TUTAR	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
DR. HARUN DEMİRKAYA	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. HAKAN ÇANDAN	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
DR. HAKAN EVİN	ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HALE ALAN	BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
DR. HALİL AKMEŞE	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HANİFİ MURAT MUTLU	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. HATİCE KADIOĞLU ATEŞ	İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
DR. HATİCE NUR GERMİR	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
DR. HAYRİYE IŞIK	NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
DR. HEDİYE ŞİRİN AK	ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
DR. H.KÂMİL BİÇİCİ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. İBRAHİM BOZACI	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. İBRAHİM KILIÇ	AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
DR. İBRAHİM TÜRKERİ	GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

DR. İBRAHİM TÜRKÖĞLU	FIRATÜNİVERSİTESİ
DR. İLKE BEZEN TOZKOPARAN	FIRAT ÜNİVERSİTESİ
DR. İLYAS AKHİSAR	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. İLYAS ERPAY	SIİRT ÜNİVERSİTESİ
DR. İRFAN KALAYCI	İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
DR. İSA ÇELİK	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. İSAEVNA URKİMBAEVA	ABILAY HAN ULUSLARARASI İLİŞKİLER ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMAİL GÜMÜŞ	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMAİL GÜNEŞ	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. JUN NAGAYASU	TOHOKU ÜNİVERSİTESİ
DR. K.A.TLEUBERGENOVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KADRİ KURAM	BARTIN ÜNİVERSİTESİ
DR. KADİR ÖZTAŞ	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
DR. KALEMKAS KALİBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KARLİGASH BAYTANASOVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KELES NURMAŞULI JAYLIBAY	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KEMAL EROL	YÜZÜNCÜ YILÜNİVERSİTESİ
DR. KENJEHAN MEDEUBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KENAN İLARSLAN	AFYON KOCATEPEÜNİVERSİTESİ
DR. KENES JUSUPOV	M. TINIŞBAYEV KAZAK ARAÇ VE İLETİŞİM AKADEMİSİ
DR. KULAŞ MAMİROVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. LATKİN A. PAVLOVIC	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MALİK YILMAZ	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. MAHABBAT ÖSPANBAEVA	TARAZ DEVLET PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAHA HAMDAN ALANAZI	RİYAD KRAL ABDÜLAZİZ TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ
DR. MAHBUB UL ALAM	BANGLADESH İSLAMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAİRA ESİMBOLOVA	KAZAKİSTAN NARKHOZ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAİRA MURZAHMEDOVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MERİNA B. VLADIMIROVNA	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAVLYANOV ABDİGAPPAR	KIRGIZİSTAN ELARALIK ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET AKSARAYLI	DOKUZ EYLÜLÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET ALİ TÜRKMEÑOĞLU	MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET AVCI	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET BURHANETTİN COŞKUN	OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET DİKKAYA	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET EMİN USTA	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET SAİT ŞAHİNALP	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET SALİH MERCAN	BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET OKUR	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET RECEP TAŞ	YÜZÜNCÜ YILÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET TUNÇER	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET YÜCENURŞEN	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. MELTEM KESKİN KÖYLÜ	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. METİN KOPAR	ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MİCHİO SUZUKI	TOHOKU ÜNİVERSİTESİ
DR. MİNE ERSEVİNÇ	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
DR. MİRAÇ EREN	ONDOKUZ MAYISÜNİVERSİTESİ

DR. MUHAMMED ASIF YOLDAŞ	AVRASYA ÜNİVERSİTESİ
DR. MUHAMMAD ISMAEEL RAMAY	BAHRİA ÜNİVERSİTY
DR. MURAT BAHADIR	ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. MURAT YILMAZ	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. MURATHAN KEHA	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA AKMAN	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA ÇAKIR	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA ÇAĞLAYANDERELİ	MERSİN ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA KARAAĞAÇLI	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA METE	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA ŞİT	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA TALAS	NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
DR. MUTLU ÖZGEN	T.C. BAŞBAKANLIK VAKIFLAR GENEMÜDÜRLÜĞÜ
DR. NADEJDA HAN	E.A. BUKETOV KARAGANDA DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. NECATİ DEMİR	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. N. GAMZE ILICAK	İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
DR. NİHAN BİRİNCİOĞLU	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. NOBUAKI TAKEDA	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. N.N. KERMANOVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. NURAN AKŞİT AŞIK	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
DR. NURETTİN BELTEKİN	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
DR. NURAY PAMUK ÖZTÜRK	ANKARA ÜNİVERSİTESİ
DR. NURİ KAVAK	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. OKTAY AKTÜRK	AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. OSMAN KUBILAY GÜL	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
DR. OZAN DENİZ YALÇINKAYA	DİCLE ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖMER ÇAKIN	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
DR.ÖMER OKAN FETTAHLIOĞLU	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
DR. RAHMİ YÜCEL	ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
DR. RÖVŞEN MEMMEDOV	SUMGAYIT DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. RAMAZAN KHALİFE	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. RUSTEM KOZBAGAROV	M. TINIŞBAYEV KAZAK ARAÇ VE İLETİŞİM AKADEMİSİ
DR. SABİNA ABİD	ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
DR. SADETTİN PAKSOY	KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
DR. SUSIN HASENEYN EL-HUDHUDİ	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. SALİH YEŞİL	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
DR. SARASH KONYRBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. SEDAT CERECİ	MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
DR. SELAHATTİN AVŞAROĞLU	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
DR. SELİN SERT SÜTÇÜ	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. SERKAN ÇALIŞKAN	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. SEVCAN YILDIZ	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞABAN ÇETİN	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞAFAK KAYPAK	MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞARA MAJITAYEVA	E.A. BUKETOV KARAGANDA DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. TANSU HİLMİ HANÇER	MARMARA ÜNİVERSİTESİ
DR. TSENDİN BATTULGA	MOĞOLİSTAN DEVLET ÜNİVERSİTESİ

DR. T.O. ABISEVA	KAZAKH STATE WOMEN'S TEACHER TRAINING UNIVERSITY
DR. UĞUR KURTARAN	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
DR. ULBOSIN KIYAKBAEVA	ABAY KAZAK MİLLİ PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. USAM FARUK İMAM	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. ÜMMÜGÜLSÜM CANDEĞER	T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
DR. ÜMRAN TÜRKYILMAZ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. VECİHİ SÖNMEZ	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. VERA ABRAMENKOVA	RUSYA AİLE VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI ENSTİTÜSÜ
DR.VEYSEL BOZKURT	İSTANABUL ÜNİVERSİTESİ
DR. VEYSEL ÇAKMAK	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. VLADEMİR VISLIVİY	UKRAYNA MİLLİ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. WALİ RAHMAN	SARHAD UNIVERSITY OF SCIENCE & INFORMATION
DR. YANG ZITONG	WUHAN ÜNİVERSİTESİ
DR. YASEMİN ERTEK MORKOÇ	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
DR. YASİN ÇAKIREL	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. YASİN DÖNMEZ	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
DR.YAVUZ SELİM DÜĞER	DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
DR. YOSHİO KANAZAKI	TOHOKU UNIVERSITY
DR.YUNUS EMRE TANSÜ	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. YÜCEL GELİŞLİ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ZİA UR REHMAN	A/P NATIONAL DEFENCE UNIVERSITY

summit

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ AVRASYA ZİRVESİ PROGRAMI

Uluslararası Avrasya İşletme Bilimleri ve Ekonomi Kongresi

KONGRE YERİ: ALBA OTEL, ANKARA

30 Kasım-2 Aralık 2018

- Lütfen sunumlarınızı hem Power Point hem PDF olarak yanınızda bulundurunuz
- Oturumunuzdan en geç 15 dk. öncesinde kayıt yaptırabilirsiniz
- Katılım belgeleriniz oturum bittikten sonra Oturum Başkanı tarafından verilecektir

summit

I ARAUK. 2018

CUMARTESİ: 11.40-13.10

SALON: 2

OTURUM BAŞKANI: DR. MELTEM KESKİN KÖYLÜ

BİLDİRİ ADI	YAZARLAR
DENİZ TAŞIMACILIĞI SEKTÖRÜ VE KONTEYNER TAŞIMACILIĞINDA TÜRKİYE’NİN DURUMU	ÖĞR. GÖR. VEYSEL TATAR MERİÇ BURÇİN ÖZER
KRUVAZİYER TURİZMİNDE TÜRKİYE’NİN DURUMU	ÖĞR. GÖR. VEYSEL TATAR MERİÇ BURÇİN ÖZER
EURASIAN ECONOMIC UNION: ECONOMIC INTEGRATION ALTERNATIVE FOR TURKEY	DOÇ. DR. EROL BULUT MAKBULE YALIN
MUHASEBE DİSİPLİNİNİN FARKLI SEKTÖRLER AÇISINDAN İNCELENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ FATMA TEMELLİ
TÜRKİYE KIRGIZISTAN TİCARİ İLİŞKİLERİ (2010-2018 DÖNEMİ) VE TİCARİ İLİŞKİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ MELTEM KESKİN KÖYLÜ
FEDERAL REZERV SİSTEMİ KARARLARI VE GELİŞMEKTE OLAN ÜLKE FİNANSAL SİSTEMİNE ETKİLERİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ MELTEM KESKİN KÖYLÜ
Таңатарова Жиде Әлімқызы & Ажигалиева Гулзира & Назымова Зауза	ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУ - ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ПАТРИОТИЗМ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ КЕПІЛІ
<i>ЭТИКО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ БИОМЕДИЦИНСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ НА ЧЕЛОВЕКЕ И НА ЖИВОТНЫХ: "НЮРНБЕРГСКИЙ КОДЕКС"</i>	Дарья АЛЕЕКСЕВА
FEDERALISM AND PERSPECTIVES OF DEMOCRACY	Akbar VALADBIGI & Shahab GHOBADI

I ARAK. 2018

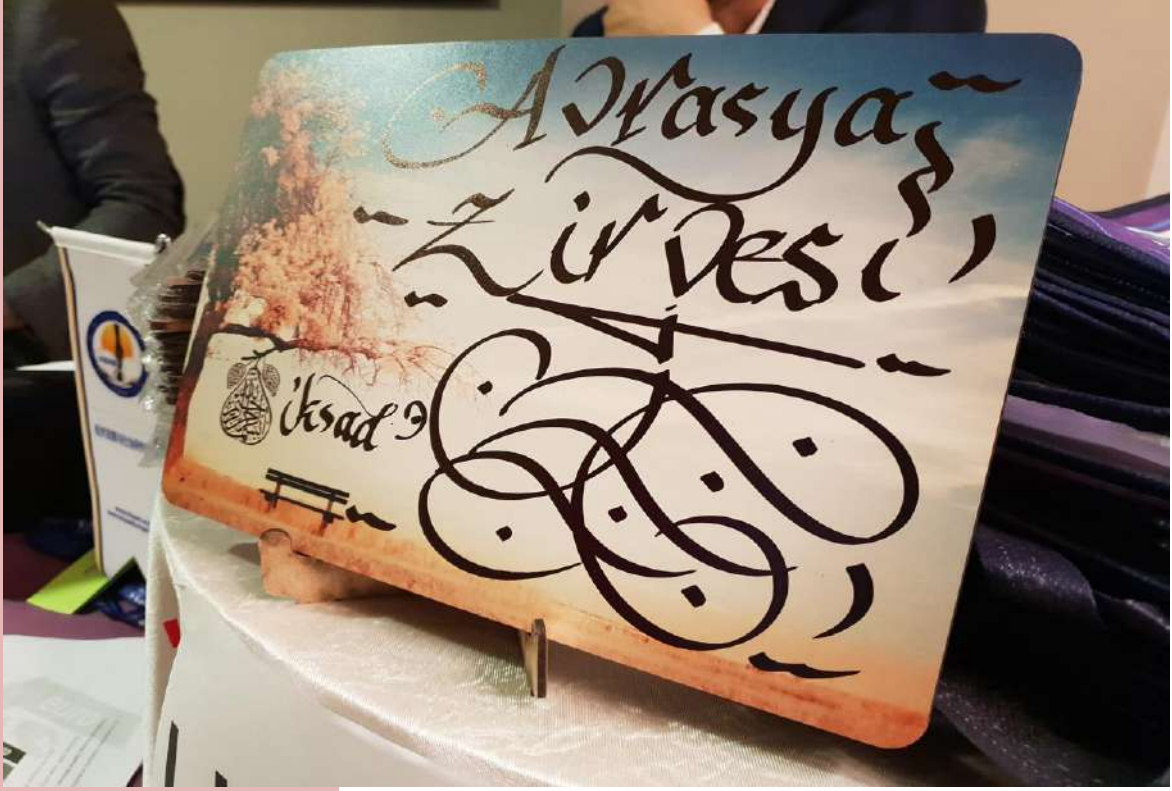
CUMARTESİ: 14.00-16.00

SALON: 2

OTURUM BAŞKANI: DOÇ. DR. YENER ATASEVEN

BİLDİRİ ADI	YAZARLAR
ORTA SINIFIN TEMEL ÖZELLİKLERİ VE YAPISI	DOÇ. DR. FARHAD MİKAYİLOV
AZERBAJCANIN BÖLGE ÜLKELERİYLE EKONOMİK İLİŞKİLERİ	DOÇ. DR. ELMAN İBİSHOV DOÇ. DR. FARHAD MİKAYİLOV ARŞ. GÖR. RAMİZ HASANOV
EĞİTİM DÜZEYİNİN SATIN ALMA KARARLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN DAVRANIŞSAL İKTİSAT PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ FATMA FEHİME AYDIN ESRA KOÇ
ORGANİK TARIM EKONOMİK AÇIDAN YÖNETİLEBİLİR Mİ? TÜRKİYE İÇİN TEMEL DEĞERLENDİRMELER	DOÇ. DR. YENER ATASEVEN
FARKLI NORMALİZASYON TEKNİKLERİNİN GRİ İLİŞKİSEL ANALİZ (GİA) YÖNTEMİ SONUÇLARINA ETKİSİ	ARŞ. GÖR. DR. RAHİM ARSLAN PROF. DR. HÜDAVERDİ BİRCAN DOÇ. DR. HASAN ELEROĞLU
İŞLETMELERDE VERGİ PLANLAMASI AÇISINDAN TÜRK VERGİ SİSTEMİNDE YER ALAN MÜESSESELERİN ANALİZİ	ARŞ. GÖR. ARZU POLAT
5018 SAYILI KANUNDA ÖNGÖRÜLEN İDARİ PARA CEZALARININ KABAHTLER KANUNU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	ARŞ. GÖR. ARZU POLAT
THE NEWER AND INNOVATIVE PROJECTION FOR THE ORGANIZATIONS: WILL THE HYBRID ORGANIZATIONS REALLY BE THE KEY TO HELP BOTH ENVIRONMENTAL DEVELOPMENT AND FINANCIAL EXPECTATIONS?	ÖĞR. GÖR. DR. CAN BİÇER
A VIEW FROM THE POSITION OF STRATEGIC SOCIOLOGY ON THE MISSION OF HIGHER EDUCATION IN THE KNOWLEDGE SOCIETY	BAGIRZADEH MURAD MANAF OGLU

FOTOĞRAF GALERİSİ

KONGRE KÜNYESİ	i
BİLİM KURULU	ii
PROGRAM	iii
FOTOĞRAFLAR	iv
İÇİNDEKİLER	v

ÖZETLER

VEYSEL TATAR & MERİÇ BURÇİN ÖZER <i>DENİZ TAŞIMACILIĞI SEKTÖRÜ VE KONTEYNER TAŞIMACILIĞINDA TÜRKİYE’NİN DURUMU</i>	1
VEYSEL TATAR & MERİÇ BURÇİN ÖZER <i>KRUVAZİYER TURİZMİNDE TÜRKİYE’NİN DURUMU</i>	2
EROL BULUT & MAKBULE YALIN <i>EURASIAN ECONOMIC UNION: ECONOMIC INTEGRATION ALTERNATIVE FOR TURKEY</i>	3
FATMA TEMELLİ <i>MUHASEBE DİSİPLİNİNİN FARKLI SEKTÖRLER AÇISINDAN İNCELENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	4
MELTEM KESKİN KÖYLÜ <i>TÜRKİYE KIRGIZİSTAN TİCARİ İLİŞKİLERİ (2010-2018 DÖNEMİ) VE TİCARİ İLİŞKİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	5
MELTEM KESKİN KÖYLÜ <i>FEDERAL REZERV SİSTEMİ KARARLARI VE GELİŞMEKTE OLAN ÜLKE FİNANSAL SİSTEMİNE ETKİLERİ</i>	6
FARHAD MİKAYİLOV <i>ORTA SINIFIN TEMEL ÖZELLİKLERİ VE YAPISI</i>	7
ELMAN IBISHOV & FARHAD MİKAYİLOV & RAMİZ HASANOV <i>SOME ASPECTS OF EXPORT DIVERSIFICATION IN TRANSITION ECONOMIES</i>	8-9
FATMA FEHİME AYDIN & ESRA KOÇ <i>EĞİTİM DÜZEYİNİN SATIN ALMA KARARLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN DAVRANIŞSAL İKTİSAT PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	10
YENER ATASEVEN <i>ORGANİK TARIM EKONOMİK AÇIDAN YÖNETİLEBİLİR Mİ? TÜRKİYE İÇİN TEMEL DEĞERLENDİRMELER</i>	11
RAHİM ARSLAN & HÜDAVERDİ BİRCAN & HASAN ELEROĞLU <i>FARKLI NORMALİZASYON TEKNİKLERİNİN GRI İLİŞKİSEL ANALİZ (GIA) YÖNTEMİ SONUÇLARINA ETKİSİ</i>	12
ARZU POLAT <i>İŞLETMELERDE VERGİ PLANLAMASI AÇISINDAN TÜRK VERGİ SİSTEMİNDE YER ALAN MÜESSESELERİN ANALİZİ</i>	13
ARZU POLAT <i>5018 SAYILI KANUNDA ÖNGÖRÜLEN İDARİ PARA CEZALARININ KABAHAHLAR KANUNU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	14
CAN BIÇER <i>THE NEWER AND INNOVATIVE PROJECTION FOR THE</i>	15

<i>ORGANIZATIONS: WILL THE HYBRID ORGANIZATIONS REALLY BE THE KEY TO HELP BOTH ENVIRONMENTAL DEVELOPMENT AND FINANCIAL EXPECTATIONS?</i>	
<i>Дарья АЛЕЕКСЕВА</i>	
<i>ЭТИКО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ БИОМЕДИЦИНСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ НА ЧЕЛОВЕКЕ И НА ЖИВОТНЫХ: "НЮРНБЕРГСКИЙ КОДЕКС"</i>	16
<i>Танатарова Жиде Әлімқызы & Ажигалиева Гулзира & Назымова Зауза</i>	
<i>ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУ - ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ПАТРИОТИЗМ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ КЕПІЛІ</i>	17
<i>Akbar VALADBIGI & Shahab GHOBADI</i>	
<i>FEDERALISM AND PERSPECTIVES OF DEMOCRACY</i>	19
<i>BAGIRZADEH MURAD MANAF OGLU</i>	
<i>A VIEW FROM THE POSITION OF STRATEGIC SOCIOLOGY ON THE MISSION OF HIGHER EDUCATION IN THE KNOWLEDGE SOCIETY</i>	20

DENİZ TAŞIMACILIĞI SEKTÖRÜ VE KONTEYNER TAŞIMACILIĞINDA TÜRKİYE’NİN DURUMU

ÖĞR. GÖR. VEYSEL TATAR

Artvin Çoruh Üniversitesi Hopa Meslek Yüksek Okulu Ulaştırma Hizmetleri Bölümü
vtatar@artvin.edu.tr

MERİÇ BURÇİN ÖZER

Park Denizcilik ve Hopa Liman İşletmeleri A.Ş
meric.ozar@hopaport.com.tr

Özet

Deniz taşımacılığının, tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Günümüzde dünya ticaretinin yaklaşık % 90’ı deniz yolu ile gerçekleştirilmektedir. Konteyner taşımacılığında Çin, Singapur gibi Asya ülkeleri dünya sıralamasında ilk sıralarda yer almaktadır. Deniz taşımacılığının ülke ekonomilerindeki yeri gelişmekte, bu sebeple limanlar ve deniz araçlarının önemi de artmaktadır. Denizcilik sektörü çok geniş bir çevreden oluşmakta olup çok fazla paydaştan meydana gelmektedir. Ülkemizin iki kıtayı (Asya ve Avrupa) birbirine bağlamasının yanı sıra geniş kıyı şeridinde sahip olması nedeniyle konteyner taşımacılığı için önemli bir konuma sahiptir. Bu sebeple bu çalışmada öncelikle deniz ticareti ve deniz taşımacılığının içerisinde konteyner taşımacılığının önemini belirlemek ve mevcut istatistikler değerlendirilerek Türkiye’nin bu pazarda mevcut durumu analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Deniz Taşımacılığı, Deniz Ticareti, Konteyner Taşımacılığı

MARITIME TRANSPORT SECTOR AND THE SITUATION OF TURKEY IN CONTAINER TRANSPORTATION

Abstract

The history of maritime transport is based on ancient history. Today, around 90% of world trade is carried out by sea. In container transportation, Asian countries like China, Singapore are located in the first place in the world ranking. The importance of maritime transport in the country's economy is improving, thus the importance of ports and sea vessels is also increasing. The maritime sector is comprised of a very large number of people, and it is very popular among many stakeholders. In addition to linking the two continents (Asia and Europe) of our country, because of the large coastline also provides an important position for container transportation. This study firstly, determining the importance of container transportation within maritime trade and maritime transport and existing statistics and assessing the current situation of Turkey's potential in the market.

Keywords: Maritime Transport, Marine Trade, Container Transportation

KRUVAZİYER TURİZMİNDE TÜRKİYE’NİN DURUMU

ÖĞR.GÖR. VEYSEL TATAR

Artvin Çoruh Üniversitesi Hopa Meslek Yüksek Okulu Ulaştırma Hizmetleri Bölümü
vtatar@artvin.edu.tr

MERİÇ BURÇİN ÖZER

Park Denizcilik ve Hopa Liman İşletmeleri A.Ş
meric.ozar@hopaport.com.tr

Özet

Kruvaziyer turizmi, deniz temelli turizm kategorisi içinde yer alan, liman ziyaretleri, limana yakın yerlerde ziyaret ve alışverişlerden oluşan aktiviteleri kapsayan bir turizm çeşididir. Dünyada son yıllarda farklı tatil arayanların dikkatini çekmeye başlayan ve ülkemiz vatandaşları için yeni bir turizm dalı olan kruvaziyer turizmi, özellikle 80’li yıllardan sonra Amerika’lı ve Avrupa’lı turistlerin çok rağbet ettiği bir tatil türü olmuştur. Günümüzde turizm talebi içerisinde özellikle kruvaziyer gemilerle yapılan turizme olan talepte hızlı bir artış gözlemlenmektedir. Kruvaziyer turizm dünya genelinde turizm ve seyahat endüstrisi içerisinde en hızlı büyüyen pazar olmuştur. Bu çalışmada öncelikle kruvaziyer turizmi hakkında bilgi ve Türkiye’nin bu pazarda mevcut durumu analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Deniz Turizmi, Kruvaziyer Turizm, Turizm

TURKEY'S SITUATON IN CRUISE TOURISM

Abstract

Cruise tourism is a type of tourism that takes place in the category of sea-based tourism, including port visits, visits and shopping in the vicinity of the port. Cruise tourism, which has begun to attract the attention of those looking for different holidays in the world in recent years and is a new tourism destination for the citizens of our country, has become a holiday type that is popular with American and European tourists especially after 80's. Nowadays, there is a rapid shot in the demand for tourism, especially the cruise ship made with cruise ships. Cruise tourism has become the fastest growing market in the tourism and travel industry worldwide. This study, the first information about cruise tourism and analyzed Turkey's situation in this market.

Keywords: Marine Tourism, Cruise Tourism, Tourism

**EURASIAN ECONOMIC UNION: ECONOMIC INTEGRATION ALTERNATIVE FOR
TURKEY**

(AVRASYA EKONOMİK BİRLİĞİ: TÜRKİYE İÇİN EKONOMİK ENTEGRASYON
ALTERNATİFİ)

DOÇ. DR. EROL BULUT

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisat Bölümü (<http://orcid.org/0000-0002-9293-9052>), E-
posta: bulut@gazi.edu.tr

MAKBULE YALIN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisat Bölümü Doktora Öğrencisi, TC İçişleri Bakanlığı Afet
ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Uzmanı (<http://orcid.org/0000-0002-8541-5859>), E-posta:
yalinmakbule@gmail.com, makbule.yalin@afad.gov.tr

ABSTRACT

While regional economic integrations facilitate trade among its member states (liberal policies), they have protective measures against non-member countries which decrease the trade volume (conservative policies). Some of the regional economic integrations that are emerging today are aimed at preserving the countries from the negative effects of other integrations. Besides this dilemma many economic integration initiatives, even including the same countries, has a complicated and confusing situation and it looks like a “spagetti bowl”. Turkey has not adopted an open policy until the 1980s on the grounds of internal and external economic and political dynamics that Turkey was exposed in its founding years. On the other hand in the 1980s, as a result of liberal policies, Turkey has pursued a more active policy in the region and played a leading role in various initiatives. However, Turkey has tended to integrate itself with regions that are politically problematic and economic capacity is low. Turkey’s integration experience has been limited to the European Union for many decades. By 2017, it is acknowledged that the period of membership with the EU is politically outstripped. After the coup attempt in which Turkey experienced on July 15, 2016, the insensitivity of European countries raised tensions in relations. In addition, at the time the idea of changing western-oriented politics, which is in the process of improving relations with Russia, has been put forward. For this reason, in Turkey, the idea of the substituting EU with Shanghai Cooperation Organisation or Eurasian Economic Union has found a large space in media. In this study, firstly reviews the process of economic integration around the World and Turkey, and then explores the whether the Eurasian Economic Union is an economic integration alternative which the EU can be substituted for Turkey.

Key Words: Regional Integration, European Union, Eurasian Economic Union

Jel Codes: B27, F6, F15

MUHASEBE DİSİPLİNİNİN FARKLI SEKTÖRLER AÇISINDAN İNCELENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

FATMA TEMELLİ

Dr.Öğr.Üyesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, ftemelli@agri.edu.tr

Özet: Küreselleşme olgusu pek çok alanda yenilik ve gelişmelere sebep olmuş, ticari faaliyetler ve bilim dünyası da küreselleşmenin etkisinde kalmıştır. Küreselleşme olgusunun etkisinde kalan disiplinlerden biri de muhasebedir. Yaşanan bu gelişmelerle birlikte finansal raporlama alanında yaşanan gelişmeler, sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda muhasebe eğitiminde ve muhasebe mesleğinde bankalar muhasebesi, sigorta işletmeleri muhasebesi, tarım işletmeleri muhasebesi, sağlık işletmeleri muhasebesi, turizm işletmeleri muhasebesi, inşaat işletmeleri muhasebesi, devlet muhasebesi gibi özel uygulamalar gerektiren muhasebe ihtisas alanlarını ortaya çıkartmıştır. Bu çalışmanın amacı, muhasebe disiplinini farklı sektörler açısından inceleyerek ortaya çıkan muhasebesel farklılıkları teorik olarak değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Sektörel Muhasebe, Sektörler Muhasebesi.

EXAMINATION AND EVALUATION OF ACCOUNTING DISCIPLINE IN TERMS OF DIFFERENT SECTORS

Abstract: The phenomenon of globalization has led to innovations and developments in many areas, commercial activities and the world of science have been influenced by globalization. One of the disciplines influenced by the phenomenon of globalization is accounting. With these developments in the field of financial reporting in line with sectoral needs in accounting education and accounting profession have revealed specialized areas of accounting that require special applications such as banks accounting, insurance business accounting, agricultural business accounting, health business accounting, tourism business accounting, construction business accounting, government accounting. The purpose of this study is to examine the accounting discipline in different sectors and evaluate the accounting differences.

Keywords: Accounting, Sectoral Accounting, Sectors Accounting.

TÜRKİYE KIRGIZISTAN TİCARİ İLİŞKİLERİ (2010-2018 DÖNEMİ) VE TİCARİ İLİŞKİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF TRADE RELATIONS BETWEEN TURKEY AND KYRGYZSTAN (2010-2018)

MELTEM KESKİN KÖYLÜ

Dr.Öğr. Üyesi Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, mkeskinkoylu@ybu.edu.tr

Özet

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB)'nin dağılmasından sonra 1991 yılında Kırgızistan bağımsızlığını ilan etmiştir. Türkiye ise Kırgızistan'ının bağımsızlığını tanıyan ilk ülkedir. 1992 yılından başlayarak iki ülke arasında sadece diplomatik yakınlaşma değil aynı zamanda iş dünyası alanlarında yakınlaşma hızlanmış ve derinleşmiştir.

Kırgızistan, Orta Asya coğrafyasında yer alan, denize kıyısı bulunmayan Türk devletlerinden biridir. Sovyetler Birliğinin dağılmasının ardından bağımsızlığını kazanan ülkeler arasında tarım ürünlerinde verimi artırmayı başarabilen nadir ülkelerden biridir. Yine de ülke tıpkı kendi gibi serbest ekonomi sistemine geçme çabası gösteren benzer ülkeler gibi pek çok sorunu deneyimlemek durumunda kalmıştır. Kırgızistan, diğer Orta Asya ülkelerinin sahip olduğu petrol ya da doğal gaz üretimi gibi enerji kaynaklarına sahip değildir. Ancak ülkede bulunan altın madeni ve üretimi yabancı yatırımcıların dikkatini çeken alanların başında gelmektedir. Kırgızistan ekonomisinde yoğunlukla küçük ve orta ölçekli işletmeler etkindir. Ülke hizmet sektörü başta olmak üzere tarım ekonomide büyük paya sahiptir. Sanayi sektöründe gelişmeler diğer sektörlerden oldukça geridir. Bu geride kalmışlığın en temel nedeni, sektörün çok uzun yıllar boyunca gerek ürün gerekse yedek parça sağlanması konularında Rusya'ya bağımlı kalmasından kaynaklanmaktadır.

Kırgızistan'ın özellikle dış ticaretinin büyümesinin önüne engel olan bir diğer unsur ise ülkenin güney ve kuzeyinde yapılan ihracatın farklı olması zorunluluğudur. Bu ülke coğrafyasından kaynaklanan özelliiktir. Tanrı Dağları (Ala-too) Kırgızistan'ı ikiye bölmekte ve bu bölgelerde üretilen ürünler ise kendilerine yakın olan coğrafyalara ulaştırılmaktadır. Ulaşımın kara yoluna bağlı kalması da temel problem olarak ortaya çıkmaktadır. Bunu aşabilmenin yolu ise demir yolu taşımacılığının artırılmasından geçmektedir.

Türkiye ile Kırgızistan işbirliği temelleri kültürel bağlara kadar uzanmakla birlikte iki ülke arasındaki ticari ilişkiler özellikle 1992 yılından başlayarak gelişmiştir. Bu çalışma da, 2010 yılından başlayarak günümüze kadar iki ülkenin ticari ilişkileri incelenmiştir. Bununla birlikte, özellikle Türk iş insanlarının Kırgızistan'a yaptıkları doğrudan yatırımlar değerlendirilerek yeni yatırım yapılabilecek potansiyeli olan alanlar belirlenerek bu ilişkilerin gelişimini sağlayacak unsurlar tartışılmaktadır. Bu amaçla ikincil verilerin ışığında ampirik çalışma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dış Ticaret, Türkiye, Kırgızistan

Keywords: Foreign Trade, Turkey, Kyrgyzstan

Jel Sınıflaması: F30, H00, N70, O10, P33.

Jel Classification: F30, H00, N70, O10, P33

FEDERAL REZERV SİSTEMİ KARARLARI VE GELİŞMEKTE OLAN ÜLKE FİNANSAL SİSTEMİNE ETKİLERİ

DECISIONS OF THE FEDERAL RESERVE AND THEIR EFFECTS TO THE FINANCIAL SYSTEMS OF DEVELOPING COUNTRIES

MELTEM KESKİN KÖYLÜ

Dr.Öğr. Üyesi Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, mkeskinkoylu@ybu.edu.tr

Özet

Amerika Birleşik Devletleri'nde 19. Yüzyıl sonlarında yaşanan büyük ekonomik krizler ardından bankacılık sisteminin yetersiz kalması ve para piyasalarının yönetilememesi gerçeği ile karşı karşıya kalmış ve sonuç olarak, Federal Rezerv Sistemi (FED), (Amerika Merkez Bankası), 23 Aralık 1913 tarihinde kurulmuştur. Kurulduğu yıllarda bankacılık sektöründe yaşanan krizlerin çözümü olarak düşünülmüş ancak zaman içerisinde ülke ve dünya ekonomik konjonktürü doğrultusunda görev ve çalışma alanları değişime uğramıştır. FED yaşadığı tüm değişimlerle birlikte elde ettiği deneyimleri dünyada ki diğer merkez bankalarına da modern merkez bankacılık ve para politikaları anlamında örnek oluşturmuştur. FED'in bağımsız, şeffaf ve denetlenerek hesap verebilir bir banka olması, modern merkez bankacılığı yapısını destekleyen unsurların başında gelmektedir.

Dünyada merkez bankalarının gelişimi incelendiğinde en farklı örneğini FED oluşturur ve bankanın aldığı kararlarla sadece içinde bulunduğu ekonomiyi etkilemekle kalmayıp tüm dünyada etkilerini hissettiren bu kararlardan özellikle gelişmekte olan ülkelerin finans sektörü etkilenmektedir.

Avrupa Merkez Bankası (European Central Bank – ECB) yanı sıra birkaç merkez bankası FED'in uyguladığı para politikaları ile dünya ekonomik göstergeleri değiştirebilmektedir. 2015 yılına kadar bu merkez bankaları destekleyici para politikalarını sürdürerek sıfır faiz politikası ile dünya ekonomisine bol para arzı politikası uyguladıkları dönemlerde gelişmekte olan ülkeler bu politikalar ile doğrudan yabancı yatırımlar ve döviz cinsinden sıcak parayı ülkelere çekebilmişlerdir. Ancak 2015 yılı ile başlayan sıkılaştırılmış para politikasına aşamalı olarak geçmişlerdir. 2011 yılından itibaren FED sekiz faiz artışına gitmişler bu artışlarla birlikte 2018 Eylül ayı itibarı ile faiz oranı 2,25 olmuştur. Bunun anlamı; gelişmekte olan ülkelerde biriken paraların yeniden Amerika Birleşik Devletlerine dönmesi ve bu ülkelerde bulunan yatırımların ve sıcak paranın geri çekilmesidir. Sonuç olarak gelişmekte olan ülkelerin borsalarından paraların çekilmeye başlayarak yolculuklarını ABD'lerinde tamamlamalarına neden olmaktadır.

Çalışmada, FED'in aldığı tüm kararlar aldıkları sıkılaştırıcı veya destekleyici para politikaları kademeli olarak devam etse de gelişmekte olan ülkelerin finansal piyasalarında yarattığı etkilerinin derinliği ve sonuçları tartışılırken, özellikle istenmeyen sonuçları doğuracak etkilerden kaçınmak için gelişmekte olan ülkelerin almaları gereken önlemler üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: FED, Para Politikaları, Gelişmekte Olan Ülkeler, Finansal Piyasalar

Keywords: FED, Money Policy, Developing Countries, Financial Markets

Jel Sınıflaması: F30, G10, P33, P34

Jel Classification: F30, G10, P33, P34

ORTA SINIFIN TEMEL ÖZELLİKLERİ VE YAPISI

DOÇ. DR. FARHAD MİKAYİLOV

Azerbaycan Devlet Ekonomik Üniversitesi Bilimsel Araştırma Araştırmaları Enstitüsü
Azerbaycan Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı'na bağlı Ekonomik Reformlar Bilimsel Araştırma
Enstitüsü (ISRER), f_mikayilov@yahoo.com

Makale, orta sınıf kavramı ve değerlendirme metodolojisini anlatmaktadır. Aynı zamanda, gelişmiş ülkelerde ve eski Sovyetler Birliği'nde (SSCB) orta sınıfı belirleyen faktörler, Azerbaycan'daki ilgili göstergelerle karşılaştırılmıştır.

Araştırmanın, orta sınıfın gelişimi, mesleki sosyal bileşimi, gelir yapısı ve harcamalarının sınırlarını ve dinamiklerini kapsamlı bir şekilde incelediğine dikkat edilmelidir. Araştırmalar, geçen yüzyılın sonundan itibaren "orta sınıf" teriminin yaygın olarak kabul edildiğini ve ara toplumsal gruplara aktarıldığını göstermektedir. Geçmişte bu faktörlerin sınıflandırılması gerçekleşmiş olsa da, geçtiğimiz yüzyılda diğer eğitim, sağlık ve yaşam kalitesi bileşenleri dahil edilmiştir.

"Orta sınıf" kavramı eski zamanlardan beri var - Aristoteles bu kavramı kullandı. O zamandan beri, orta sınıf kavramı ve belirleyicileri ile ilgili görüşler, birçok yazar çalışmasında düzenli olarak bulunmuştur. Genel olarak, bu bilim adamlarının sonuçları toplumun en istikrarlı bölümünü kapsayan orta sınıfa benzer.

Tüm bu noktalar ayrıntılı olarak araştırılmış ve elde edilen sonuçlara göre ilgili öneriler yapılmıştır.

KEY FEATURES AND STRUCTURE OF THE MIDDLE CLASS

Scientific-Research Institute of Economic Studies under the Azerbaijan State Economic University

Senior Research

Institute for Scientific Research on Economic Reforms (ISRER) under the Ministry of Economy of the
Republic of Azerbaijan

Senior Research

The article describes the concept of middle class and the evaluation methodology. At the same time, the factors determining the middle class in developed countries and in the former Soviet Union (USSR) were compared with the relevant indicators in Azerbaijan.

It should be noted that the study extensively examines the limits and dynamics of the development of the middle class, occupational social composition, income structure and expenditures. Research shows that since the end of the last century the term "middle class" has been widely accepted and transferred to intermediate social groups. Although the classification of these factors has taken place in the past, other education, health and quality of life components have been included in the past century.

The concept of "middle class" existed since ancient times - Aristotle used this concept. Since then, many writers have regularly found their views on the concept and determinants of the middle class. In general, the results of these scientists are similar to those of the middle class, covering the most stable part of society.

All these points were investigated in detail and related suggestions were made according to the results.

AZERBAYCANIN BÖLGE ÜLKELERİYLE EKONOMİK İLİŞKİLERİ

DOÇ. DR. ELMAN IBISHOV

Senior Research Fellow, Institute for Economic Research Scientific Research at Azerbaijan State Economic University Baku / Azerbaijan

elman.ibishli@gmail.com

DOÇ. DR. FARHAD MIKAYILOV

Senior Research Fellow, Institute for Economic Research Scientific Research at Azerbaijan State Economic University

Senior Research, the Institute for Scientific Research on Economic Reforms (ISRER) under the Ministry of Economy of the Republic of Azerbaijan

f_mikayilov@yahoo.com

Baku / Azerbaijan

ARŞ. GÖR. RAMİZ HASANOV

Küresel ekonomik sisteme başarılı entegrasyona katkıda bulunan önemli faktörlerden biri, küreselleşme sürecinden ortaya çıkan kriterleri ülkenin gerçekleri ile birleştirerek ulusal çıkarlarını sağlamaktır.

Amaç, ekonominin petrol ve gaz gelirlerine bağımlılığını azaltmak, petrol dışı sektörü geliştirmek, özellikle ihracata yönelik dış ticareti desteklemek için ihracatın çeşitlendirilmesi ve dış ticaret cirosunun yapısında olumlu değişimlerin gerçekleştirilmesi için faaliyetlerin uygulanmasıdır. geçiş ekonomilerinde. Bu amaç için:

- Uluslararası kooperatif kapasiteleri kullanılarak, uluslararası finansal kuruluşların kullanımı yoluyla, ülkedeki hammaddelerin işlenmesindeki artışı içeren yabancı sermayenin,
  - Geçiş ekonomilerindeki petrol dışı ihracatı artırmanın yanı sıra ihracatı çeşitlendirmek için, ihracatçı sendikalar oluşturmak, serbest ekonomik bölgeler üzerindeki çalışmalarını hızlandırmak, geçiş ekonomilerindeki petrol dışı ihracatı artırmak için bazı adımlar atılmalıdır. İhracatın çeşitlendirilmesinin yanı sıra, yerel ihracatçılara aşağıdaki hizmetler sağlanmalıdır:
    - İhracatçıların ithalat prosedürleri ve önemli ortak ülkelerin gereksinimleri ile gümrük vergileri ve vergileri hakkında bilgilendirme;
    - Farklı pazarlardaki ihracat fırsatları ve ihracat çeşitliliği konusunda ciddi soruşturmaların yapılması;
    - Yabancı firmaların önerileri hakkında yerel ihracatçıları bilgilendirmek ve hedef pazarlardaki yerel şirketlerin ihracat ürünleri doğrultusunda potansiyel müşterileri aramak;
- Bütün bu konular, makalede geniş bir şekilde ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: İhracat, dış ticaret, işbirliği, ekonomik işbirliği

One of the important factors contributing successful integration into the global economic system is the successful combination of the criteria emerging from the globalization process with the country's realities and ensuring their national interests.

The goal is to implementation of activities to reduce dependence of the economy on oil and gas revenues, to develop non-oil sector, in particular diversification of export to promote export-oriented foreign trade, and to achieve positive changes in the foreign trade turnover structure in the transition economies. For this purpose:

- Ensure that foreign capital involving the increase in the level of processing of raw materials in the country, through the use of international financial institutions, through the use of international cooperative capacities,
- In order to increase non-oil exports in the transition economies, as well as to diversify exports, certain steps should be taken to create exporter unions, to speed up work on free economic zones, to increase non-oil exports in the transition economies, as well as to diversify exports the following services should be provided to local exporters:

- Informing exporters about import procedures and requirements of key partner countries as well as customs duties and taxes;
  - Conducting serious investigations on export opportunities in different markets and diversification of exports;
  - Informing local exporters about the proposals made by foreign companies and searching for potential customers in accordance with the export products of local companies in target markets;
- All these issues have been widely covered in the article.

Key words: Export, foreign trade, cooperation, economic cooperation

EĞİTİM DÜZEYİNİN SATIN ALMA KARARLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN
DAVRANIŞSAL İKTİSAT PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF THE EFFECT OF THE LEVEL OF EDUCATION ON PURCHASE
DECISIONS BY THE BEHAVIORAL ECONOMIC PERSPECTIVE

DR. ÖĞR. ÜYESİ. FATMA FEHİME AYDIN

Yüzüncü Yıl Üniversitesi, fehimegul@yahoo.com

ESRA KOÇ

Doktora öğrencisi, Anadolu Üniversitesi, esrakoc93@icloud.com

ÖZET

Ana akım iktisat teorisine göre tüketiciler, karar alma sürecinde insani duygulara yer vermeyip kendileri için en iyi olanı seçmekte ve rasyonel davranmaktadır. Ana akımın aksine davranışsal iktisat, tüketicilerin birçok faktörün etkisiyle hareket etmek zorunda kalmalarından dolayı rasyonel davranışlar sergilemediğini belirtmekte ve bu davranışları etkileyen faktörleri psikoloji ve diğer bilim dallarının yardımıyla açıklamaktadır. Buradan hareketle, tüketici satın alma davranışını rasyonellikten sınırlı rasyonelliğe iten faktörlerin ve bireyi etkileyen psikoloji, sosyoloji, çevre vb. faktörlerin aynı zamanda farklı eğitim düzeyinde bulunan tüketicilerin satın alma kararlarını da farklı etkilediği tahmin edilebilir. Bu çalışmada, davranışsal iktisat ile birlikte sınırlı rasyonellik anlayışının ortaya çıkışını sağlayan şartlardan ve tarihsel süreçten bahsedilmiş ve ayrıca tüketicileri rasyonel davranmaktan alıkoyan bireysel, sosyal ve psikolojik tuzaklar ele alınmıştır. Son olarak, uygulama kısmında yapılan anket çalışmasıyla da Van ilinde eğitim düzeyinin tüketicilerin satın alma kararlarına nasıl yansıdığı davranışsal iktisat bağlamında ele alınmıştır. Van ili bazında yapılan anket çalışmasıyla, belirlenen değişken faktörlerin ilişki düzeyleri yapılan analiz sonucunda ortaya konulmuştur. Bu analizler sonucunda da, tüketicilerin eğitim düzeyindeki farklılıkların tüketici satın alma davranışları üzerinde etkili olduğu gözlenmiştir. Araştırmamızda ağırlıklı olarak kalitatif ve kantitatif araştırma yöntemleri kullanılmıştır.

Anahtar kelimeler: Davranışsal İktisat, Tüketici, Eğitim Düzeyi

ABSTRACT

According to the mainstream economic theory, consumers do not include human emotions in the decision-making process and choose the best for themselves and act rationally. In contrast to the mainstream, behavioral economics states that consumers do not exhibit rational behaviors because they have to act with the influence of many factors and explains the factors that affect these behaviors with the help of psychology and other sciences. Therefore, it can be assumed that the factors that push consumer purchasing behavior from rationality to limited rationality and psychology, sociology, environment etc. factors affecting the individual also affect the purchasing decisions of consumers at different educational level. In this study, it is mentioned the conditions that provide the emergence of limited rationality with behavioral economics and historical process; and also individual, social and psychological traps, which prevent the rational behavior of consumers, are discussed. Finally, in the application part of the survey study, how the education level in the province of Van reflects on the purchasing decisions of consumers is discussed in the context of behavioral economics. Based on the results of the survey conducted in Van province, the relationship levels of the determined variables were revealed. As a result of these analyzes, it has been observed that the differences in the educational level of consumers have an impact on consumer buying behavior. In our study, qualitative and quantitative research methods were used predominantly.

Key words: Behavioral Economics, Consumer, Education Level

ORGANİK TARIM EKONOMİK AÇIDAN YÖNETİLEBİLİR Mİ? TÜRKİYE İÇİN TEMEL DEĞERLENDİRMELER

DOÇ. DR. YENER ATASEVEN

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü 06110 Dışkapı-Ankara

E-posta: yenerataseven@hotmail.com

ÖZET

Dünya nüfusunun artış eğiliminde olması ancak bunun yanında tarımsal faaliyetlerin yapılabileceği alanların yetersiz olması nedeniyle insanlar birim alandan daha fazla verim alabilecek yöntemleri kullanmaktadırlar. Fakat, daha fazla verim alma amacıyla beraber tarım alanlarında kimyasal girdilerin aşırı kullanılması, dolayısıyla da toprak ve su kirliliği gibi bir takım çevresel sorunlar ortaya çıkmaya başlamıştır. Çevresel sorunlar ve gıda güvenliği konusunda toplumda artan bilinç nedeniyle ülkeler tarımsal üretim faaliyetlerini ve politikalarını yeniden düzenleme yoluna gitmektedirler. Bunların neticesinde hem üreticiler hem de tüketiciler sağlıklı, güvenli ve kimyasal girdiler kullanılmadan üretilmiş gıdaları üretme ve tüketme arayışına girmişlerdir. Bu arayışlardan en önemlisi ise organik tarımsal faaliyetlerdir. Organik tarım; insan, çevre ve ekonomik olarak sürdürülebilir tarımsal üretim sistemini bütünleştiren bir yaklaşımdır. Sistemin amacı doğal kaynakları korumak ve zararlı ve hastalıklardan temiz insan ve hayvan gıdası üretmektir.

Bu çalışma, literatüre dayalı olup Türkiye’de ve dünyada organik tarım konusunda genel bir değerlendirme yapabilmek için çeşitli kamu ve özel kurumların ve kuruluşların yapmış olduğu çalışmalar incelenmiş, konu ile ilgili yurt içi ve dışında yayımlanmış olan çeşitli makale, kitap, internet kaynakları ve ilgili mevzuattan yararlanılmıştır. Çalışma yönteminin birinci aşamasında literatür taraması yapılmıştır. İkinci aşamada ise kaynakların çeşitli açılardan değerlendirilmesi, yorumlanması ve sentezlenmesi yapılmış ve bunların neticesinde Türkiye’de organik tarımın ekonomik açıdan genel görünümü incelenmiştir.

Türkiye’de organik tarım faaliyetleri 1984-85’li yıllarda Avrupa’da faaliyet gösteren firmaların kurutulmuş meyve ve fındık gibi geleneksel organik tarım ürünlerini talep etmeleri ile başlamıştır. Çok farklı iklim ve coğrafik özelliklerin bulunması, sahip olunan biyolojik çeşitlilik ve farklı koşullara uyum sağlamış ürünler ile Türkiye organik tarım açısından büyük bir potansiyele sahiptir. Türkiye bu potansiyelini organik tarım ürünlerinin gerek yurt içinde gerekse de yurt dışında satışı ile ekonomik anlamda değerlendirmektedir. Organik tarımın ekonomiye katkılarını bakıldığında üretim, tüketim, dış ticaret (özellikle ihracat), gelir, işgücü, beslenme gibi temel alanlarda katkılarının olduğu görülmektedir. Ayrıca, organik tarımda Türkiye üretici sayısı bakımından Avrupa’da ilk sırada, alan bakımından 7. sırada olmasına ve 214 çeşit ürün üretmesine rağmen organik pazar payı (dünya 80 milyar Avro, Türkiye 4 milyon Avro) ve kişi başına harcama (dünya 11,3 Avro, Türkiye 0,05 avro) bakımından sıralamada önemli bir yer bulamamaktadır. Bunların yanında, Türkiye’de organik tarıma çeşitli destekler de verilmektedir. Bu desteklerin daha da çeşitlendirilmesi ve artırılması durumunda organik tarımın Türkiye ekonomisine olan katkılarını artabileceği söylenebilir. İşte bu nedenlerle, bu kadar geniş bir konuyu ilgilendiren organik tarımın ekonomik açıdan yönetilip yönetilemeyeceğinin incelenmesi ve buna yönelik bazı değerlendirmelerin yapılması önemlidir.

Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı Türkiye’de organik tarımın ekonomik açıdan değerlendirilmesinin yapılmasıdır. Bu amaca yönelik olarak, dünyadaki ve özeldde Türkiye’deki organik tarıma yönelik genel eğilimlerin ve bazı ekonomik verilerin incelenmesi planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: organik tarım, ekonomi, Türkiye

**FARKLI NORMALİZASYON TEKNİKLERİNİN GRİ İLİŞKİSEL ANALİZ (GİA)
YÖNTEMİ SONUÇLARINA ETKİSİ**

ARŞ. GÖR. DR. RAHİM ARSLAN

Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, 58140 Sivas, Türkiye,
rrahim4258@gmail.com

PROF. DR. HÜDAVERDİ BİRCAN

Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, 58140 Sivas, Türkiye,
hbircan@gmail.com

DOÇ. DR. HASAN ELEROĞLU

Cumhuriyet Üniversitesi, Şarkışla Aşık Veysel Meslek Yüksekokulu, 58400 Şarkışla/Sivas, Türkiye,
eleroglu@cumhuriyet.edu.tr

Özet

OECD üyesi 23 ülke verilerine 4 farklı normalizasyon tekniği uygulanmıştır. Kullanılan normalizasyon teknikleri çok kriterli karar verme yöntemlerinde en çok kullanılan normalizasyon teknikleridir. Gri İlişkisel Analiz yönteminin çözüm adımları hesaplanan farklı normalizasyon tekniklerine uygulamış ve ardından yöntemin kullanımında yer alan normalizasyon tekniğinden elde edilen sıralama ile diğer 3 normalizasyon tekniğinden elde edilen sıralama sonuçları karşılaştırılmıştır. Başka bir ifadeyle yöntemin uygulama adımlarındaki tek değişiklik normalizasyon adımı olmuştur.

Yöntem uygulamasında Dünya Bankası veri tabanından elde edilen Avrupa Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı (OECD) üye ülkelerine ait veriler kullanılmıştır. Yöntemde kullanılan 5 kriter şunlardır: Broad money (% of GDP), Stock market capitalization to GDP (%), Bank deposits to GDP (%), Liquid liabilities to GDP (%), Private credit by deposit money banks and other financial institutions to GDP (%).

GİA yönteminde, normalizasyon tekniklerinden elde edilen sıralama sonuçları yakın çıkmıştır ($r=0,98$). Dolayısıyla GİA yöntemi adımlarının normalizasyon teknikleri ile uyumlu olduğu ve sonuçların normalizasyon tekniklerinden fazla etkilenmediği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Çok kriterli karar verme, Gri ilişkisel analiz, Normalizasyon Teknikleri

İŞLETMELERDE VERGİ PLANLAMASI AÇISINDAN TÜRK VERGİ SİSTEMİNDE YER
ALAN MÜESSESELERİN ANALİZİ

ARZU POLAT

Arş. Gör., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, arzuakyildiz@gazi.edu.tr

Özet

Kamu hizmetlerinin gerçekleştirilebilmesi için gerekli finansmanı sağlamak vergi sisteminin temel fonksiyonu olmakla birlikte, tasarrufların ve sermaye birikiminin artırılması yoluyla ekonomik büyümenin teşviki de vergi sisteminin üstlendiği diğer bir fonksiyondur.

İşletmeler de değişen koşullarda ayakta kalabilmek için bir takım yatırımlar yapmak zorundadırlar. Yatırım kararı alırken en önemli faktörlerden birisi de vergidir. Vergi yükü arttıkça işletme sahibinin eline geçecek olan vergi sonrası kazanç azalacağından; vergi ile yatırım arasında ters bir etkileşim söz konusu olacaktır.

Vergi yükünün ağır olması tasarruf ve yatırımları düşürdüğü gibi mükelleflerin vergi yüklerini de azaltma eğilimine girmelerine neden olmaktadır. Bu eğilimde vergi planlaması kavramını ortaya çıkarmıştır. Vergi planlaması kavramı, vergi hukuku literatürüne işletme vergiciliği kavramından sonraki süreçte giren bir kavramdır. Almanya dışındaki ülkelerde işletme vergiciliği yerine, vergi planlaması kavramı kullanılmış ve zamanla bu kavram mali literatüre yerleşmiştir.

İşletmeler vergi planlaması ile birlikte, vergi yükümlülüklerini azaltacak, onlara daha az vergi ödeme olanağı sunacak fırsatlar yakalamaktadır. İşletmeler vergi ödeyerek ellerindeki nakit seviyesinin optimum seviyeden aşağıya düşmesini, likidite sıkışıklığı yüzünden işletmenin nakit darboğazına girmesini istemezler. Nakit çıkışı yaratan vergiyi yönetebilmek için vergi planlamasına ihtiyaç duyarlar.

Ulusal sınırların ortadan kalkması, vergi mükelleflerine, toplam vergi yükümlülüklerini minimize etmek için yeni olanaklar sağlamıştır. Bu olanaklardan yasal olanı vergilemede vergiden kaçınma- vergi planlaması olarak adlandırılmakta, yasa dışı yol ise vergi kaçakçılığı şeklinde ifade edilmektedir. Çalışma kapsamında, ilk olarak vergi planlamasının niteliği ve kapsamına değinildikten sonra, vergi planlaması aracı olarak amortismanlar ile gelir vergisi ve kurumlar vergisi kanunlarında vergi planlaması araçlarından bahsedilecek ve son olarak da uluslararası vergi planlaması konusuna değinilerek vergi planlaması değişik açılardan incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İşletmeler, Vergi planlaması, Türk vergi sistemi müesseseleri.

5018 SAYILI KANUNDA ÖNGÖRÜLEN İDARİ PARA CEZALARININ KABAHATLER
KANUNU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

ARZU POLAT

Arş. Gör., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, arzuakyildiz@gazi.edu.tr

ÖZET

Bireylerin birarada ve toplum olarak yaşaması kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu zorunluluk içinde de bir düzenin olması şarttır. Ancak her bireyin üzerine düşen görevi yeteri kadar yerine getirmesi de beklenilememektedir. Toplum düzenini sağlamak için tüm bireyleri bağlayıcı ve zorlayıcı, etkileri çabuk görülebilecek olan hukuk kurallarına ihtiyaç vardır. Zorlayıcı hukuk kurallarının başında yaptırımlar gelmektedir. Kamu hizmetlerini görmekle yükümlü olan idare, bir kısım faaliyetleri kendisi yaparken, bir kısmını ise denetim ve gözetimi altında özel kişilere yaptırmaktadır. İdarenin kamu düzenini sağlayabilmesi, koruyabilmesi ve bu görevlerini yerine getirebilmesi için bazı yaptırımlar uygulaması gerekir. Ancak bu yaptırım yetkisini kullanabilmesi için açık olarak yasal bir düzenlemeye ihtiyaç duymaktadır.

Toplumsal düzen bozulduğunda hukuk kuralları uygulamaya girer. Toplumsal düzeni bozan ise suç ve kabahat eylemleridir. Suç eyleminin işlenmesinin toplumda yarattığı etki ile kabahat eyleminin işlenmesinin toplumda yarattığı etki birbirinden farklı olduğundan, bir diğer deyişle kabahati oluşturan eylemin toplumsal düzeni daha az ihlal etmesinden kaynaklı olarak suç ve kabahat ayrımı yoluna gidilmiş ve ülkeler bu ayrımı gözeterek farklı kanunlarla düzenlemeler yapmıştır. Ülkemizde kabahatler 765 sayılı Türk Ceza Kanunu(TCK) içerisinde yer alırken, 2004 yılında yürürlüğe giren 5237 sayılı yeni TCK içerisinde düzenlenmemiştir. Kabahatler, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ile düzenleme altına alınarak, ceza kurallarından ayrı tutulmuştur.

Bu çalışma ile kabahat kavramı, kabahatin unsurları ve ortaya çıkış şekillerinden bahsedilerek kabahatlerde idari yaptırım, idari yaptırım türleri ve idari yaptırım uygulamasının sonuçları üzerinde durulacak, sonuç olarak da 5018 sayılı Kanunda öngörülen idari para cezalarına değinilerek, bu kanunda öngörülen idari para cezalarının kabahatler kanunu açısından değerlendirilmesi yapılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kabahat, idari para cezaları, 5018 sayılı kanun

**THE NEWER AND INNOVATIVE PROJECTION FOR THE ORGANIZATIONS: WILL
THE HYBRID ORGANIZATIONS REALLY BE THE KEY TO HELP BOTH
ENVIRONMENTAL DEVELOPMENT AND FINANCIAL EXPECTATIONS?**

DR. CAN BIÇER

canbicer@karabuk.edu.tr

Karabük University, Safranbolu Vocational School

Hybrid organizations are becoming more popular comparing to traditional organizations for their eco-friendly visions, considerable resolutions on climate change and social issues. However, hybrid organizations are focusing on both financial and environmental and social logic. In addition, highly considerable evidence displays that hybrid organizations will play a vital role not only in economic development but also environmental sustainability in the future. The creation of new, hybrid organizations or converting some of the traditional organizations into hybrid ones may ensure to manage environmentally damaging goods and services efficiently and to transfer to cleaner technologies easily. Thus, organizations won't merely seek the ways of larger profits to make but become aware of the environmental issues and carbon footprint more and a liveable world to be left for the next generations. As a result, this study focuses on the definition hybrid organizations, their concepts and suggestions for the traditional organizations about getting more intellectual pluralism and flexibility in their systems by turning into more hybrid systems for the eco-friendly products and services.

Key Words: Traditional Organizations, Hybrid Organizations Eco-friendly Products and Services

**ЭТИКО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ БИМЕДИЦИНСКИХ
ИССЛЕДОВАНИЙ НА ЧЕЛОВЕКЕ И НА ЖИВОТНЫХ: "НЮРНБЕРГСКИЙ
КОДЕКС"***Дарья АЛЕЕКСЕВА, Педагог*

Кубанский Государственный Университет, D.Aleexed@Gmail.Com

Современная история обсуждения этих проблем начинается, пожалуй, с момента окончания Второй мировой войны. Именно в это время, а точнее - в ходе Нюрнбергского процесса над нацистскими учеными и врачами-преступниками, были оглашены свидетельства об экспериментах, проводившихся над заключенными концлагерей. Особо жестокий, бесчеловечный характер экспериментов заключался в том, что в них фактически планировалась смерть испытуемых. Среди них были такие, как изучение реакции организма на большие высоты и разреженный воздух: на испытуемых - узниках концлагеря Дахау - имитировалось действие недостатка кислорода в атмосферных условиях на высоте 12 км. Обычно через полчаса испытуемый умирал; при этом в протоколе эксперимента с немецкой педантичностью фиксировались стадии его предсмертных мучений (такие как "спазматические конвульсии", "агоническое конвульсивное дыхание", "стоны", "пронзительные крики", "тримасы, кусание собственного языка", "неспособность реагировать на речь" и т.п.). Изучались также реакции организма на переохлаждение, для чего обнаженных испытуемых выдерживали на морозе до 29 градусов в течение 9-14 часов или на несколько часов погружали в ледяную воду. В том же концлагере проводились опыты, в ходе которых свыше 1 200 человек было заражено малярией. Непосредственно от инфекции умерло 30 испытуемых, от 300 до 400 - от вызванных ею осложнений, многие другие - от передозировки неозальварина и пирамидона. В Заксенхаузене и в некоторых других концлагерях проводились эксперименты с горчичным газом: испытуемым преднамеренно наносились ранения, а затем раны инфицировались горчичным газом. Других этот газ заставляли вдыхать или принимать внутрь в сжиженном виде. "Экспериментаторы" хладнокровно фиксировали, что при введении газа в раны на руках руки сильно опухают и человек испытывает чрезвычайные боли. В ходе экспериментов, проводившихся в основном на женщинах в концлагере Равенсбрюк, изучались раневые инфекции, а также возможности регенерации костей, мышц и нервов и трансплантации костей. На ногах испытуемых делались надрезы, а затем в раны вводились бактериальные культуры, кусочки древесной стружки или стекла. Лишь спустя несколько дней раны начинали лечить, проверяя те или иные средства. В иных случаях возникала гангрена, после чего одних испытуемых лечили, а других - из контрольных групп - оставляли без лечения.

Ключевые слова: Эксперименты, правовое регулирование, Нюрнбергский кодекс

**ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУ - ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ПАТРИОТИЗМ
ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ КЕПІЛІ**

Таңатарова Жиде Әлімқызы - 6D010200 - Бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі мамандығының 3 курс докторанты, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан.

Ажигалиева Гулзира- Бастауыш сынып мұғалімі. К.Смагулов атындағы орта мектеп.

Назымова Зауза - Бастауыш сынып мұғалімі К.Смагулов атындағы орта мектеп. Атырау қаласы Қазақстан.

**ОБНОВЛЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ - ГАРАНТИЯ ПРОДВИЖЕНИЯ
ЦЕННОСТЕЙ ПАТРИОТИЗМА КАЗАХСТАНА**

Танатарова Ж.Ә. - 6D010200 – докторант 3 курса КазНПУ имени Абая. г. Алматы. Казахстан.

Ажигалиева Гулзира. Учитель начальных классов.

Назымова Зауза Т. Учитель начальных классов. Школа имени К.Смагулова. г.Атырау. Казахстан.

Аннотация: Патриотизм олицетворяет любовь к своему Отечеству, неразрывность с его историей, культурой, достижениями, проблемами, притягательными и неотделимыми в силу своей неповторимости и незаменимости, составляющими духовно-нравственную основу личности, формирующими ее гражданскую позицию и потребность в достойном, самоотверженном, вплоть до самопожертвования, служении Родине.

Важнейшей составной частью воспитательного процесса в современной школе является формирование патриотизма и культуры межнациональных отношений, которые имеют огромное значение в социально-гражданском и духовном развитии личности ученика. Только на основе возвышающих чувств патриотизма и национальных святынь укрепляется любовь к Родине, появляется чувство ответственности за ее могущество, честь и независимость, сохранение материальных и духовных ценностей общества, развивается достоинство личности.

Задача учителя - правильно организовать занятия по данной тематике. Здесь потребуется творческий подход, а умение использовать на своих мероприятиях особенности культурно-исторических традиций не только той страны, в которой проживают, но и своего региона.

Введение детей в историю своей культуры, содействие принятия ими следующих качеств: любовь к своей родине, милосердие, толерантность, уважение к своей культуре. Учащиеся в начальной школе достаточно восприимчивы к усвоению ценностей и нравственных норм, и этот факт нужно в полной мере учесть. Такие

занятия помогают формировать не только патриотические и гражданские чувства, но и личность.

Многие нравственные качества человека закладываются в детские, школьные годы. Любовь к родному краю, желание видеть родной город хорошеющим и расцветающим. Все эти чувства в большей степени зависят от того, как они были заложены в детях в школьные годы. Картины родной природы: горы и озера, степные дали и дремучие леса - все это в равной степени формирует у детей симпатию к родному краю, а чудесные местные легенды, сказки и песни, исторические повествования и памятники оставляют большой след в детской душе, независимо от того, где они живут.

Ключевые слова: обновленное образование, метод, стратегия, патриотизм, казахстанский патриотизм, перспективы, мотивация.

UPDATED EDUCATION - GUARANTEE OF PROMOTING THE VALUES OF PATRIOTISM OF KAZAKHSTAN

Tangatarova Zh. – 3rd course PhD student, specialty:
6D010200- Pedagogy and methodology of primary education, Abai KazNPU,

Azhigaliyeva G. – primary school teacher.

Nazymova Z. - primary school teacher.

School named after K. Smagulov.

Atyrau. Kazakhstan.

Annotation : Patriotism personifies love for its Fatherland, continuity with its history, culture, achievements, problems, attractive and inseparable because of its uniqueness and irreplaceability, constituting the spiritual and moral basis of the individual, forming its civic position and the need for a decent, selfless, even self-sacrificing, serving the motherland.

The most important part of the educational process in the modern school is the formation of patriotism and culture of interethnic relations, which are of great importance in the social, civil and spiritual development of the student's personality. Only on the basis of the elevated feelings of patriotism and national shrines is love for the motherland strengthened, a sense of responsibility appears for its power, honor and independence, the preservation of the material and spiritual values of society, and the dignity of the individual develops.

The task of the teacher is to properly organize classes on this topic. It will require a creative approach, and the ability to use at their events the peculiarities of cultural and historical traditions not only of the country in which they live, but also of their region.

Many of the moral qualities of a person are laid in childhood, school years. Love for the native land, the desire to see the hometown kinder and burgeoning. All these feelings are more dependent on how they were laid in children in school years. Pictures of native nature: mountains and lakes, steppe distances and dense forests - all this equally forms children's sympathy for the native land, and wonderful local legends, fairy tales and songs, historical narratives and monuments leave a big mark on the child's soul, regardless of where they live.

Keywords: updated education, method, strategy, patriotism, Kazakhstan patriotism, prospects, motivation

FEDERALISM AND PERSPECTIVES OF DEMOCRACY

Akbar VALADBIGI

State University of Yerevan - Armenia

Shahab GHOBADI

Kurdistan State University - Iran

Abstract

From political point of view, federal government is a kind of political organization in which political power is divided among smaller political units and each one of them has its own regulations and organs which acts in accordance with its people and group benefits and origins. Borders and management of units are determined by certain regulations. In terms of world politics, federal system appears in different forms. Close relation between governmental organizations and people allows independent institutes to control political power and this, in turn, contributes to the development of democracy.

In a country in which different nations live, development of democracy is in contrast with centralization of political power in a centre, as in such a political organization the power of government is ever-increasing to a degree in which government by exploiting its own power or relying on one of the reasons decreases people to its peasants and bases to reign over all other nations. Suggesting the right of separation and mentioning it in the constitutional law hinders the implementation of long-term projects across federal country. Distrust on an unknown future leads to some political crisis; then, its economical and social results appear in interior policy making and international relations.

Keywords: Federalism, Nationality, Democracy, Destiny, Power

BILGI TOPLUMUNDA YÜKSEK ÖĞRETİMİN MİSYONU ÜZERİNE STRATEJİK SOSYOLOJİ POZİSYONUNDAN BİR BAKIŞ

BAGIRZADEH MURAD MANAF OGLU

Assistant of professor, Head of Department, mbagirzadeh52@gmail.com

Research Institute for Economic Studies IAETI ASEU-UNEC, Azerbaijan

Araştırmanın amacı, bilgi toplumunda yüksek öğretimin rolünün analizinde stratejik yönetim ve sosyolojinin entegrasyon konularını incelemektir. Yeni bir disiplinlerarası yönün - stratejik sosyoloji oluşumunun ve gelişiminin ana unsurları dikkate alınır. "Stratejik sosyoloji" terimi, M. Burawoy tarafından [1] yükseköğretim reformlarının analizi ile ilgili bir dizi uygulamada önerilmiştir. Makale bu fikirleri geliştirmeye çalışmakta ve ayrıca bu disiplinlerin gelişimi boyunca sosyolojik analiz yöntemleri ile stratejik yönetim teorisi arasındaki yakın etkileşim olgusuna dikkat çekmektedir [2]. Daha önce yazar, Türk süper etnografyalarındaki entegrasyon süreçlerini tanımlamak için stratejik sosyoloji yaklaşımını araştırdı (Eskişehir, 2005).

Çalışma konusu, yeni bir disiplinler arası yönelimin oluşması için aşağıdaki önkoşullardır: Hoffmann'ın stratejik etkileşimi kavramları (1969), sosyolojideki yaşam stratejileri [5], stratejik kültür kavramı [3], stratejik yönetim teorisi [2], refleksif kontrol ve refleksif ortamlar teorisi [5] ve diğer ilgili gelişmeler.

Analiz sonucunda, yüksek öğretimin yeni hedefleri formüle edilmiştir: stratejik bilgi üretimi, sahip olunan uzmanların eğitimi, profesyonel becerilerle yavaş stratejik kültürün yeterlikleri, bireyin bilgi toplumunun sosyal çevresinin yansıtıcı ortamdaki faaliyetleri için stratejik öznel özellikleri ile sosyalleştirilmesi.

Anahtar Kelimeler: strateji, sosyoloji, yüksek öğretim

Edebiyat:

1. Burawoy M. For Public Sociology. 2004 Presidential Address // American Sociological Review, Vol. 70, February, 2005. P. 4–28.
2. Katkalo V.S. Evolution of the theory of strategic management 2011.
3. Gray C. 1981. National Style in Strategy: The American Example. - International Security, Fall, vol. 6, No. 2.
4. Economics, Economics, Strategies Management, Advance in Strategies, Volume 17, 2008. 26pp.
5. Reznik Yu.M., Smirnov E.A. Life strategies of the individual (the experience of complex analysis). M., 2002. - 384 p. Lepsky V.E.
6. Reflexive-active environments of innovative development. - M. : Publishing house "Kogito-Center", 2010. - 255 p.

ВЗГЛЯД С ПОЗИЦИИ СТРАТЕГИЧЕСКОЙ СОЦИОЛОГИИ НА МИССИЮ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В ОБЩЕСТВЕ ЗНАНИЯ

БАГИРЗАДЕ МУРАД МАНАФ ОГЛУ

Доктор экономики, доцент, заведующий отделом, mbagirzadeh52@gmail.com
Научно-исследовательский институт экономических исследований IAETI ASEU-UNEC,
Азербайджан, AZ1001, İstiglaliyet 6, Баку, Азербайджанский государственный
экономический университет

Целью исследования является изучение вопросов интеграция стратегического управления и социологии в исследовании роли высшего образования в обществе знания. Рассмотрены основные элементы становления и развития нового междисциплинарного направления – стратегической социологии. Термин «стратегическая социология» предложил М.Буравой [1] в ряде приложений, в том числе применительно к анализу реформ высшего образования. В работе предпринимается попытка развития этих идей путем синтеза стратегического и социологического знания на основе управленческой парадигмы, управления знаниями как стратегическими активами университетов, развития динамических компетенций университетов. Обращается внимание на факт тесного взаимодействия социологических методов анализа и положений теории стратегического управления на всем протяжении развития этих дисциплин [4].

Ранее автор исследовал подход стратегической социологии для выявления интеграционных процессов в тюркском супер-этносе (Eskishehir, 2005). Предметом изучения являются следующие предпосылки становления нового кросс-дисциплинарного направления: понятия стратегической интеракции Гофмана (1969), жизненных стратегий в социологии [5], концепция стратегической культуры [3], эволюция теории стратегического управления [2], теория рефлексивного управления и рефлексивных сред [5], и ряд других связанных разработок.

В результате проведенного анализа формулируются новые цели высшего образования: производство стратегических знаний, подготовка специалистов, обладающих наряду с профессиональными навыками, компетенциями стратегической культуры, социализация личности со свойствами стратегической субъектности для деятельности в рефлексивной среде общества знания.

Ключевые слова: стратегия, социология, высшее образование

Литература:

1. Burawoy M. For Public Sociology. 2004 Presidential Address // *American Sociological Review*, Vol. 70, February, 2005. P. 4–28.
2. Каткало В.С. Эволюция теории стратегического управления 2011.
3. Gray C. 1981. National Style in Strategy: The American Example. — *International Security*, Fall, vol. 6, № 2.
4. Introduction: Economics Meets Sociology in Strategic Management, *Advances in Strategic Management*, Volume 17, 2008. 26pp.
5. Резник Ю.М., Смирнов Е.А. Жизненные стратегии личности (опыт комплексного анализа). М., 2002. - 384 с. Лепский В. Е.
6. Рефлексивно-активные среды инновационного развития. – М.: Изд-во «Когито-Центр», 2010. – 255 с.

A VIEW FROM THE POSITION OF STRATEGIC SOCIOLOGY ON THE MISSION OF HIGHER EDUCATION IN THE KNOWLEDGE SOCIETY

The aim of research is to study the issues of integration of strategic management and sociology in analysis of the role of higher education in the knowledge society. The main elements of the formation and development of a new interdisciplinary direction - strategic sociology, are considered. The term “strategic sociology” was proposed by M. Burawoy [1] in a number of applications, including in relation to the analysis of higher education reforms. The paper attempts to develop these ideas, and also draws attention to the fact of close interaction between sociological methods of analysis and the provisions of the theory of strategic management throughout the development of these disciplines [2]. Earlier, the author investigated the approach of strategic sociology to identify integration processes in Turkic super-ethnos (Eskishehir, 2005).

The subject of study is the following prerequisites for the formation of a new cross-disciplinary direction: the concepts of Hoffmann's strategic interaction (1969), life strategies in sociology [5], the concept of strategic culture [3], the evolution of the theory of strategic management [2], the theory of reflexive control and reflexive environments [6], and a number of other related developments.

As a result of the analysis, new goals of higher education are formulated: production of strategic knowledge, training of specialists possessing, along with professional skills, competencies of strategic culture, socialization of an individual with properties of strategic subjectness for activity in the reflexive environment of the knowledge society.

Keywords: strategy, sociology, higher education

Literature:

1. Burawoy M. For Public Sociology. 2004 Presidential Address // *American Sociological Review*, Vol. 70, February, 2005. P. 4–28.
2. Katkalo V.S. Evolution of the theory of strategic management 2011.

3. Gray C. 1981. National Style in Strategy: The American Example. - International Security, Fall, vol. 6, No. 2.
4. Economics, Economics, Strategies Management, Advance in Strategies, Volume 17, 2008. 26pp.
5. Reznik Yu.M., Smirnov E.A. Life strategies of the individual (the experience of complex analysis). M., 2002. - 384 p. Lepsky V.E.
6. Reflexive-active environments of innovative development. - M .: Publishing house "Kogito-Center", 2010. - 255 p.